འཇིག་མེ་ལམ་རྣམ་རྒྱལ་རྒྱ་མཚོ་སྨོན་བཀྲྀད་དང་བཅས་པའི་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོའི་ལྷ་བྱིན།

ཙོམ་པ་པོ། མཁན་པོ་ཚུལ་ཁྲིམས་རིན་བྱ།

བཀྲ་ཤིང་གོ་སྒྲིག་པའི་དམིགས་འདྲན་དང་མཏྱན་པར་ལྡ་འགྲུར་རྩིང་མའི་ཝིང་ལྷགས་འཛིན་པ་འཇིག་མེ་ལམ་རྣམ་རྒྱལ་རྒྱ་མཚོའི་ (1846–1912; BDRC: P252) བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོའི་ལྷ་བྱིན་དང་བཞེད་མཚམས་ཀྱི་སྐོར་ལ་ཆུལ་འདོན་ཐུས་ཏེ། བཕྱད་ཙོམ་འདིའི་ཁོག་ཕྱོགས་ཡོད།

1. རྒྱུད་བླ་མའི་བཤད་བྱ་ཚུལ་བཞི་མདོ་དང་རྒྱུད་བླ་མ་བཅས་ངེས་དོན་གྱི་གཞུང་དུ་ངོས་འཛིན་མཐང་བའི་ཚུལ།

«ཆོས་ཉིད་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་འགྲེལ་བ་ཡེ་ཤེས་སྙང་བ་རྣམ་འབྱེད་»དང་། དེ་བཞིན་དུ། «གཉུག་སེམས་ཤན་འབྱེད་བློ་གྲོས་སྙང་བ་» «སྟོང་ཕྱོགས་སེད་ཟིའི་ང་རོ་» «གཞན་སྟོང་སེད་ཟིའི་ང་རོ་» «ཡིད་བཞིན་མཛོད་འཁའ་ཁགད་གསལ་ཁྱེད་» «རྒྱུད་བླ་མའི་མཆན་འགྲེལ» «རབ་གསལ་བཤད་ལན་» «གཞུང་སྒྲིའི་འཁའ་ཁགད་»བཅས་ལ་རྒྱུད་བླ་མའི་བཤད་བྱ་ཚུ་བའི་མདོ་དང་«རྒྱུད་བླ་མ་» (*Ratnagotravibhāga* or *Uttaratantra*) བཅས་ངེས་དོན་སྟོན་པའི་གཞུང་དུ་ངོས་འཛིན་མཐང་གིས་བ་ཅ་ཅོ་ཅང་གསལ། ད་དུང་ཀུན་མཁྱེན་བློ་ཚེན་པའི་ (1308–1364; BDRC: P1583) དགོངས་པར་གཏུགས་ཏེ། བཀའ་བར་པ་དང་གཤེགས་སྙིང་བསྟན་པའི་བཀའ་ཐ་མ་རྣམས་ལས་གཅིག་ངེས་དོན་དང་གཅིག་ངེས་དོན་མིན་པའི་ཁྱད་པར་མེད་པར་གཉིས་ཀ་ངེས་དོན་སྟོན་པའི་གཞུང་དུ་བཞེད་པ་མ་ཟད། བཀའ་བར་པས་གཙོ་བོ་སྟོང་པའི་ཐུགས་ཆ་རྣས་བསྟན་པ་དང་། ཐ་མས་གཙོ་བོ་འོད་གསལ་བའི་ཐུགས་ཆ་རྣས་བསྟན་པ་གཉིས་འདས་ལ་མེད་གནད་གཅིག་ཏུ་བཞེད་པ་ཡང་། «སྟོང་ཕྱོགས་ངེས་ཟིའི་ང་རོ་»དང་། «རྒྱུད་ཟླའི་མཆན་འགྲེལ» «དབྱུ་མ་ངེས་ཤེས་ཐོག་མེ» «གཞུང་སྒྲིའི་འཁའ་ཁགད» «སྒྲི་བོད་འོད་གསལ་སྙིང་པོ» «ཚིག་བདུན་གསོལ་འདེབས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་»བཅས་སུ་ཉ་ཅང་གསལ། ཁྱད་པར་དུ་«གཉུག་སེམས་ཤན་འབྱེད་»དང་། «ཐེག་པའི་གཤད་བསྡུས»བཅས་སུ«རྒྱུད་ཟླ་མའི་བསྟན་བཅོས»འདི་མི་མདོ་ལྟགས་མཚམས་སྒྲོར་ཀྱི་གཞུང་ཡིན་པར་ཡང་ཚིག་བདོས་ཐིན་ལ་ཐོན།

2. ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་ཟླ་མའི་བསྟན་བཅོས་འདི་ཉིད་དབྱ་མའི་གཞུང་དུ་ངོས་འཛིན་མཐང་བའི་ཚུལ།

«ཡེ་ཤེས་སྙང་བ་རྣམ་འབྱེད་»དང་། «དམ་ཆོས་དོགས་སེལ» «གཞན་སྟོང་སེད་ཟིའི་ང་རོ་»བཅས་སུ་རྒྱུད་ཟླ་མ་འདི་ཉིད་དབྱ་མའི་གཞུང་དུ་ངོས་འཛིན་མཐང་བའི་ཚིག་དོན་ཁ་གསལ་འཆྱོང་། ཁོན་ཀྱང་དབྱ་མའི་གཞུང་དུ་ངོས་འཛིན་གཅང་བ་ལས། ཐལ་རང་གང་གི་གཞུང་ཡིན་མིན་ཐད་ལ་ཅི། ཚིག་བདོས་ཐིན་གང་ཡང་མི་སྣང་། མ་ཟད། «དམ་ཆོས་དོགས་སེལ»ལ་ཅི། གོ་བ་ལེན་ཚུལ་ཆོར་མེད་ཀ། ཐལ་འཐུར་བའི་གཞུང་དུ་ངོས་འཛིན་གཅང་བ་ལ་དེ་ཙམ་འཐད་པ་མེད་པའི་ཚིག་གི་རྣམ་འཐུར་ཡང་ཐོན་འདུག་པར་སྐུམ། ཕྱིར་མི་ཐམ་པའི་ལྟ་བྱེད་དང་། དགོངས་པ་ལེན་ཐུགས་ཤོགས་ལ་བསམ་པའི་དབང་དུ་ཁས་རྟེ། ཐལ་རང་གང་རྟེ་གི་གཞུང་དུ་ངོས་འཛིན་རྒྱད་དགོས་པའི་གནས་ཚུལ་ཡང་མ་མཐལ། འདིའི་ཕད་མི་ཐམ་པའི་བཞེད་པ་ལ་དེ་ཙམ་ལས་མ་མཐལ་བའི་ཚུལ་ཅི། འཐམ་འབྱངས་བྱེད་པའི་བློ་ཁྲོས་ཀྱི«བསྟན་རྒྱས་ཐོན་ལམ་གྱི་འགྲེལ་པ»ལས་ཀྱང་འཆྱོང་།

3. བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོའི་ངོ་བོ་སྟོང་ཀྱང་མེད་དགག་ཙམ་དུ་འདོད་པ་ལ་མི་འཐད་པ་བཙོད་པའི་ཚུལ།

«སྟོང་ཕྱོགས་སེད་ཟིའི་ང་རོ་»དང་། «རྒྱུད་ཟླའི་མཆན་འགྲེལ» «གཞུང་སྒྲིའི་འཁའ་ཁགད་» «གཉུག་སེམས་ཤོ་ར་ཐྲེང་»སོགས་སུ་སྟོང་པ་རྣམ་ཤེས་པ་ཙམ་ལ་ཡིགས་ཀྱི་དོན་མེད་པའི་ཚུལ་དང་། བདེན་སྟོང་ཡིན་པའི་ཁས་བླང་བ་རྣམ་ཤེས་ཙམ་ཡིན་ཏེ། ཁ་ཅིག་ལ་དམིགས་པས་ཐེག་པ་ཐོར་ནུས་པ་ཁོ་ནས་ཡིགས་སུ་འཇོག་པའི་ཆ་ཡིན་པར་བཅས་གསུངས་ཏེ། བདེན་སྟོང་མེད་དགག་ཁ་ཅིག་ལ་ཐམ་ཤད་ཀྱི་ངོ་མཚར་ཏུ་ཡིན་པར་ཐུབ་བའི་ཆོས་ཙམ་ཡིན་ཏེ། ཁ་ཅིག་ལ་ཐམ་ཤད་ཀྱི«ཐུགས་ཀར«ལ«ལ«ལ

4. བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོའི་ངོ་བོ་བདེན་བྱེད་ཀྱི་འདོད་པ་ལ་མི་འཐད་པ་བཤད་པའི་ཚུལ།

«དབུ་མ་ངེས་ཤེས་སྒོན་མེ»དང་། «དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ» «དམ་ཚིག་དོགས་སེལ» «གཞུང་སྒྲིའི་དཀའ་གནད» «ལེའུ་བཅོ་བརྒྱད་པའི་ཚིག་འགྲེལ»བཅས་སྤྱ་ཐ་འཕྲད་རིང་ལུགས་ལ་ཚོས་ཐམས་ཅད་སྒོས་མཐའ་ངང་བྱས་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལས། ངོ་བོ་མི་སྟོང་པའི་ཚོས་ཤེག་ཡོད་པར་ཁས་མི་ལེན་པ་ཤེན་ཏུ་གསལ། དེའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་ (Buddha Nature or *Tathāgatagarbha*) ལ་མཚོན་ཡང་། དོན་དབྱེད་རིགས་པའི་འཕྲད་ངོར་དེ་ལྟ་བུའི་ཚོས་ཤེག་བདེན་པར་གྲུབ་པ་མེད་ཡང་མི་འཇོག་པ་«སྟོང་ཕྲན་སེར་རྒྱུའི་ང་རོ»ལའང་ཁ་གསལ། དཔེར་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོའི་ངོ་བོ་བདེན་གྲུབ་པ་ལ་མི་འཐད་པའི་ཚུལ་ཡང་། «སྟོང་ཕྲན་སེར་རྒྱུའི་ང་རོ»དང་། «དབུ་མ་ངེས་ཤེས་སྒོན་མེ»བཅས་སྤྱ་ཁ་གསལ་ཀྱིས་བཤད་པར་སྣང་། འོན་ཀྱང«ཡེ་ཤེས་ལྷན་གྱིས་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཅིག་འཇོག་བཞིན་པ་ཅུ་ཅང་གསལ། དེ་ཡང་མི་ཐམ་པའི་གཞན་སྟོང་ངུ་བཞིད་ཚུལ་རྣི། སྣང་སྟོང་བདེན་གཉིས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་དོན་དམ་རང་ངོས་ནས་མི་སྟོང་ཞེས་གསུངས་པ་མིན་པར། གནས་སྣང་བདེན་གཉིས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་དོན་དམ་རང་ངོས་ནས་མི་སྟོང་ཞེས་གསུངས་པ་རྣི། «གཞན་སྟོང་ཁས་ལེན་སེར་རྒྱུའི་ང་རོ»ལ་ཁ་གསལ། འོན་ཀྱང«དམ་ཚིག་དོགས་སེལ»དང་། «གཞུང་སྒྲིའི་དཀའ་གནད»བཅས་སྤྱ་གཞན་སྟོང་གི་ལྟ་ཕྱོགས་ཅིག་འཆད་པ་དེ་རྣི་ལ་ཐུན་རིང་ལུགས་མིན་པ་མ་ཟད། ཆོས་པ་ཡིས་དགོངས་པའི་བཞེད་ཕྱོགས་ཀྱང་མིན་པ། རྒྱབས་དེའི་ལྟ་ཕྱིའི་ཚིག་དོན་སོགས་ལ་གཟིགས་ན་རིགས་ཁ་ངེས་པ་བདེ་བླག་ཏུ་ཁྱེད་ཕྱུ། ཕྱིར་ཚིག་ཁ་ལ་ལ་ཁ་ཅིག་ལ་ཁྱད་པར་འཇུག་དགོས་པ་རྣི། དཀོ་ཏིན་ཚིན་མོ་མཁས་དབང་རྗེ་ཟླ་དབང་ལྷུག་མཚོག་ཀྱིས་ཀྱང་ཡང་ཡང་སྒྲ་བར་སྣང་། །

5. བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོའི་ངོ་བོ་མི་རྟག་པ་ལྟར་བཞེད་པ་ལ་མི་འཐད་པ་བཤད་པའི་ཚུལ།

«སྟོང་ཕྲན་སེར་རྒྱུའི་ང་རོ»ལས། ཕྱིར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་རྣམས་འགར་མི་རྟག་པར་གསུངས་པ་དང་། རྣམས་འགར་རྟག་པར་གསུངས་པའི་ཚུལ་ཡོད་པ་ལས། དང་པོ་རྣི་སྟོང་ཚུལ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་རྣི་གནས་ཚུལ་ལྟར་ཏུ་ཡིན་པའི་ཚུལ་བཤད་པ་མ་ཟད། ད་དུང་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་ (**sugatagarbha*) རྒྱ་དང་རྒམ་མཐུན་འབྲས་ཀྱར་འཇོག་པ་ཡང་དོན་ལ་མི་རྙེད་པའི་ཚུལ་ལྷན་དང་བཅས་པར་བསྟན། ཕྱིར་བོད་གངས་ཅན་ཕྱོར་ལ་མཚོན་ནེ། དངོས་སྣ་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་མི་རྟག་པར་བཞེད་མཁན་གྱི་མཁས་པ་ཞིག་ཟླར་ཏུ་འཇོག་དཀའ་ཡང་། དཀོ་ཏིན་ཚིན་མོ་ཡིན་ལ་ཁ་ཅིག་ལ། «ཚད་མ་རྒམ་འགྲེལ»ས་ཁ་ནས་ཁ་ཅིག་ཏུ། «ཆད་མ་རྒམ་འགྲེལ»ས་ཁ་ནས་རྒམ་མཐུན་མི་རྟག་པར་ཟླུབ་པའི་ཚུལ་བཅས་ལ་ཕྱོས་ནས་དེ་ལྟར་ཏུ་གསུངས་པར་གསལ། །

6. ཐུ་འཛིན་རིང་ལུགས་ལ་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོའི་ངོ་བོ་གསལ་ཐོང་ཟླུང་འཇུག་ཏུ་བཞེད་པའི་ཚུལ།

ཕྱིར«ངེས་ཤེས་སྒོན་མེ»ལས། ཚོས་ཉིད་མཉམ་ཎྱ་ལ་ལྷང་ཐོང་ངམ་གསལ་ཐོང་ཟླུང་འཇུག་ལས་ཕྱོགས་སྒྲུང་བ་མེད་པའི་ཚུལ་གསལ་བ་བཞིན། མཁན་པོ་ཀུན་བཟང་དབལ་ལྷན་ (1862–1943; BDRC: P6962) གྱིས་ཀྱང་། ལྷང་ཐོང་ཕྱོགས་སྒྲ་མ་ལྟུང་བར་བཞེད་པ་དེ་ཤེ་རང་ལུགས་ཡིན་པའི་ཚུལ«རྒྱུད་བླའི་མཚན་འགྲེལ»གྱི་མཇུག་ཏུ་གསུངས་ཤིང་། དཀོ་ཏིན་ཚིན་མོ་མཁས་དབང་རྗེ་ཟླ་དབང་ལྷུག་ (Prof. Dr. Dorji Wangchuk) མཚོག་གི«ཆོ་མའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ལྟ་ཕྱིན་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་» (The rÑiṅ-ma Interpretations of the Tathāgatagarbha Theory) དང་། «མི་ཐམ་པའི་ཐུང་འཇུག་གི་ལྟ་བ» (Where Buddhas and Siddhas Meet: Mipam’s Yuganaddhavāda Philosophy) ཞེས་པའི་ཞིབ་འཇུག་ཚོད་ཚོམ་དག་ཏུ་ཡང་མི་ཐམ་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་ཅི་རང་ལྷོང་ཐུང་འཇུག་གམ་ལྷང་ཐོང་གང་རུང་གི་ཐོགས་སྒྲ་མ་ལྟུང་བའི་བདག་ཉིད་ཅིག་ལ་ངོས་འཛིན་མཐང་བཞིན་ཡོད་པའི་ཚུལ་ཁྱད་པར་བཅས་པ་བཟོད་པར་གསལ། «སྟོང་ཕྲན་སེར་རྒྱུའི་ང་རོ»དང་། «མཁས་འཇུག» «མཁས་འཇུག་ལྷོམ་ཁང» «མདོ་ཁ་རྒྱན་འགྲེལ» «ལེའུ་བཅོ་བརྒྱད་པའི་ཚིག་འགྲེལ» «ཆེག་པའི་གནད་བསྡུས»བཅས་སྤྱ་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་འདི་ཉིད་ཚོས་ཀྱི་དབྱིངས་ (*dharmadhātu*) ལ་ངོས་འཛིན་མཐང་ཡིན། ཚོས་ཀྱི་དབྱིངས་རྣི། གསལ་ཐོང་གཉིས་སྒྲ་མེད་པའི་བདག་ཉིད་ཅིག་ལ་ངོས་འཛིན་གནང་བཞིན་པ«སྟོང་ཕྲན་སེར་རྒྱུའི་ང་རོ»དང་། «འོད་གསལ་སྙིང་པོ» «ཤེར་འགྲེལ་ཀེ་ཏ་ཀ» «རབ་གསལ་བཏལ་ལན» «མཁས་འཇུག་ལྷོམ་ཁང»སོགས་སྒྲ་ཁ་གསལ་འཐུང་། །

འདིའི་གསལ་བའི་ཚ་ཡང་། རྒྱམ་ཅིས་ལ་ངོས་འཛིན་བྱེད་པ་མིན་པར་ཡེ་ཅིས་རང་ལ་གོ་དགོས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་འདིའི་སྟོང་པའི་ཚ་ཡང་། སྟོང་པ་རྒྱམ་གྱངས་པ་ཙམ་མིན་པར། སྐྱོས་པའི་མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་ཚོས་ཉིད་ལ་བཞེད་པར་སྟོང་།

7. མཇུག་བོད་སྐྱེང་བསྡུས།

སྒྲོར་མི་ཡམ་པའི་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོའི་ལྟ་བྱྭ་ཀྱི་གནས་ཚད་དམ་རིམ་པ་དེ་འདྲ་ཞིག་ལ་བསྒོམས་པའི་རྒྱབ་ལྡོངས་ཀྱི། བཀའ་བར་ཐ་ཀཉིས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་སྒྲོ་དང་། ཆུ་བྱག་ཏུ་རོང་ཐོམ་པ་དང་། ཡྱོང་ཆེན་པའི་ལྟ་བྱྭ། ཇོ་ནང་པ་དང་། དགེ་ལྡན་པའི་ལྟ་བྱྭ་བཅས་ལ་ལྷོས་ནས་གཙོ་བོ་དབྱ་མའི་ལམ་ལྟ་བྱ་ཞིག་ལ་ཕེབས་ཡོད་པ་ཅི། དགེ་རྒན་ཆེན་མོ་མཁས་དབང་རོ་རྗེ་དབང་ལྡན་མཆོག་གི«སྐྱེང་མའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོའི་ལྟ་བྱྭ་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་» (The rÑiṅ-ma Interpretations of the Tathāgatagarbha Theory) ལ་ཞིབ་རྒྱས་སུ་འཚྭང་བ་ལྟར་ལགས་ཤིང་། མི་ཡམ་རིན་པོ་ཆེའི་རྗེས་ནས་བཟུང་། ཐ་འཚྭར་སྐྱེང་མ་པའི་མཁས་པ་སུ་འདྲ་ཞིག་ཡིན་དུང་། བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོའི་ལྟ་བྱྭ་ཀྱི་བཞེད་མཚམས་ནི། «སྟོང་ཁྱད་སེར་རྒྱེའི་ང་རོ་»དང་། «གཞན་སྟོང་སེར་རྒྱེའི་ང་རོ» «བདུན་མ་ངོས་ཟློན་»སོགས་མི་ཡམ་པའི་ཡིག་ཆ་ཁག་ལ་ཀུན་གས་ནས་སྣ་བཞིན་པར་ཉ་ཅང་གསལ།

དེ་ཡང་ཕྱི་འདྲ་ཕེབས་ཙ་ཚོགས་པའི་གོ་སྒྲིག་འོག་སྒྲི་ཟླ་ 2023 ལོའི་སྒྲ་ཟླ་ 6 པའི་སྒྲ་ཚེས་གཅིག་རས་བཟུང་ཉིན་གསུམ་རིང་བོད་བཙུད་ཆོས་ཡུན་གས་རིས་མེད་ཀྱི་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོའི་དགོངས་བཞེད་དང་ཁྱམས་བཞེས་ཀྱི་ཟླུང་ཁྱེད་ཞིག་འཚོག་འཚར་ཡོད་པ་འདིའི་ཚ་ཁས་སུ་དམིགས་ཏེ། བསྟན་ཚོམ་དེ་ཅི། མཁན་མིང་འཛིན་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཅོར་བྱ་རས། སྒྲི་ལོ་ 2023 ལོའི་སྒྲ་ཟླ་ 5 པའི་སྒྲ་ཚེས་ 20 ཉིན་ཐ་འཚྭར་མཐོ་ལྷོའ་མདོ་ལྷགས་རིག་པའི་འཚྭང་གནས་ལྷིང་དུ་མཇུག་བྱྭ་པའོ། །